

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1797

av **Stefan Nilsson och Marco Venegas (båda MP)**

Nätbaserad distansundervisning mellan svenska och utländska universitet och högskolor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av utvecklingsmöjligheterna för att utländska universitet och högskolor ska kunna köpa skräddarsydda akademiska utbildningar från svenska universitet och högskolor, inom ramen för nätbaserad distansundervisning, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Medborgarna är varje stats viktigaste resurs. Tyvärr förmår dock många stater inte att utveckla den resursen genom att kontinuerligt utbilda och kompetenshöja sina medborgare. I stället för att höja den allmänna kompetensnivån bland medborgarna, en folkbildningsprocess som kan leda till vidareutvecklandet av statens allmänna infrastruktur och institutioner, så riskerar varje stat utan kompetensutveckling och de ekonomiska fördelar som följer på kompetensutveckling att förlora sina mest meriterade medborgare genom utvandring, alltså så kallad brain-drain. Mot den bakgrunden förefaller det vara en angelägen uppgift att förstärka utbildningsväsendet på ett globalt plan. Detta både för att förstärka rätts- och välfärdsstaten på lokal nivå och för att motverka den typ av ekonomisk flykt som kan uppstå i en statsbildning som inte förmår erbjuda sina medborgare goda framtidsutsikter.

Högre utbildning och forskning som kan förstärka och höja kompetensnivån inom en statsbildning kan numera ordnas relativt enkelt och billigt genom nätburen distansundervisning. Istället för att bygga relativt dyra campus-områden dit människor måste resa för att kunna studera, så kan man numera ordna lärcentra på de orter där människor redan bor och verkar.

Det är fullt möjligt att akademiska lärare och forskare som befinner sig på en plats, till exempel vid ett universitet i ett land, i realtid undervisar studenter som befinner sig på helt andra platser i helt andra länder. Att detta är möjligt har under de senaste cirka

15 åren bevisats genom den nätburna distansundervisning som erbjudits via svenska universitet och högskolor, inte minst vid Högskolan på Gotland.

En stat som snabbt och till relativt låga investeringskostnader skulle vilja kompetenshöja sin befolkning skulle kunna sätta samman studiegångar som leder fram till universitetsexamina och sedan köpa lärarkapaciteten av andra staters universitets- och högskoleväsen.

Om, för att ta ett exempel, den somaliska staten skulle vilja höja kompetensnivån bland sina medborgare för att på så sätt snabbt förstärka och vidareutveckla landets infrastruktur och redan existerande institutioner, så skulle den somaliska staten kunna sammanställa studieprogram som leder till universitetsexamina inom vilket område som helst – till exempel medicin (sjuksköterskor), ekonomi (revisorer), teknologi (ingenjörer), undervisning (lärare), juridik (advokater) – och ge dessa studieprogram i Somalia, till exempel i anslutning till universitetet i Mogadishu, genom att köpa in kompetent lärarkraft från exempelvis svenska universitet och högskolor. Studenterna skulle då hela tiden befinna sig i Somalia, medan lärarna hela tiden skulle befinna sig i Sverige. Den undervisning som därmed erbjuds skulle motsvara svensk universitets- och högskolenivå, samtidigt som den skulle leda fram till universitetsexamina från universitetet i Mogadishu.

Ett annat exempel skulle kunna vara att rumänska universitet med inriktning mot romska studenter köper in lärarkraft från till exempel Sverige genom nätburen distansundervisning. Naturligtvis skulle man kunna tänka sig samarbete med vilka länder som helst.

I Sverige idag lever och verkar många kompetenta akademiker som inte kan erbjudas arbete inom universitet och högskolor. Det finns till exempel kompetenta akademiska lärare från Somalia som i dagens Sverige lever av enklare arbetsuppgifter än de är kvalificerade för. Detta förhållande skulle relativt enkelt kunna åtgärdas genom att dessa potentiella lärare anställs vid svenska universitet och högskolor, varifrån de genom nätbaserad distansundervisning i realtid skulle kunna undervisa sina (tidigare) landsmän i Somalia. Den somaliska staten skulle därmed ställa upp akademiska studiegångar som köps in från svenska universitet och högskolor där kvalificerade lärare med somalisk bakgrund undervisar sina (tidigare) landsmän genom nätbaserad distansundervisning.

Fördelen med dessa typer av samarbeten är minst tre:

1. Kompetensnivån inom ett lands befolkning skulle kunna höjas relativt snabbt och billigt.
2. Kvalificerade akademiker som idag lever och verkar i Sverige, men utan att kunna finna arbete som motsvarar deras kompetens, skulle erbjudas möjligheten att arbeta och utvecklas inom de områden där de är kompetenta.
3. Kompetensen i Sverige rörande nätburen distansundervisning och andra former av digitalt lärande skulle förstärkas och vidareutvecklas inom svenska universitet och högskolor.

Rent praktiskt skulle svenska biståndsmedel kunna användas för att hjälpa en stat – till exempel Somalia – att utveckla studiegångar inom utbildningar som leder fram till akademiska examina. Svenska arbetsmarknadsmedel skulle kunna användas till att finansiera löner för akademiker med utländsk bakgrund som genom nätburen distansundervisning skulle kunna undervisa sina (tidigare) landsmän där dessa befinner sig. Svenska utvecklings- och forskningsresurser skulle kunna användas för att investera

i framtidens undervisningssystem, som på ett eller annat sätt kommer att vara digitalt baserat och som kommer att bedrivas genom nätburen distansundervisning.

Undervisningsspråket skulle vara det lokala språk som studenterna och deras lärare redan talar, till exempel somaliska, även om lärarna som undervisar på språket hela tiden befinner sig i Sverige. Oavsett språk skulle nätburen och digitalt baserad studie- och undervisningsteknologi kunna utvecklas i Sverige. Denna undervisningsteknologi skulle innefatta såväl it-teknologi som pedagogiska och didaktiska lösningar anpassade efter nätburen distansundervisning som genomförs i realtid. I förlängningen skulle detta leda till ett ömsesidigt kompetenshöjande inom såväl Sverige som Somalia, ett kompetenshöjande som därefter skulle kunna exporteras och vidareutvecklas över hela världen inom en globaliserad ekonomi.

Stefan Nilsson (MP)

Marco Venegas (MP)